

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/516/2013/Pan.

Tervezet!

A Független Rendészeti Panasztestület

365/2013. (XII. 11.) számú

Állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. július 10-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. december 11-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

az intézkedést foganatosító szerv – a G. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a városi bíróságnak címzett levelét megküldte a Testületnek, amelyben többek között a vele szemben 2013. június 18-án foganatosított rendőri intézkedést is sérelmezte. A levelében a bíróságon és Testületen kívül címzettként volt megjelölve az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, a Magyar Helsinki Bizottságnak és az Amnesty International Magyarország is.

A beadványból kiderül, hogy a panaszos polgári pert kíván indítani kiskorú lánya becsületének és jóhírnevének megsértése miatt, valamint kivizsgálást kér a rendőri intézkedések és feljelentések miatt. A panaszos elmondása szerint K.-né és K. megfenyegették és zsarolták, valamint feljelentették könnyű testi sértés elkövetése miatt, ami miatt

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kihallgatták a G. Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: Rendőrkapitányságon). K-né továbbá azzal vádolja a panaszost és a lányát, hogy drogozik és isznak, valamint azzal, hogy ők prostituáltak. A panaszos állítása szerint egész G. és a szomszédos település erről beszél, már az utcára sem mernek kilépni, újjal mutogatnak rájuk. A panaszos annak igazolásaként, hogy ezek a vádak nem igazak, hajlandó vér- és vizeletvizsgálatnak alávetni magát és lányát, illetve igazolni orvosi papírokkal, hogy lánya szűz.

A panaszos elmondása szerint P., a volt férje meggyanúsította, hogy közös lakásukból lopott, amit a panaszos nem követett el. Ennek következtében a jogszabályokat figyelmen kívül hagyva kirángatták őt az egyik ismerőse lakásából, és megbilincseltek, valamint bántalmazták, és a fogda helyett a pszichiátriára vitték, mivel P. azt állította, hogy ő skizofrén, elmebeteg. A kórházból azonban kiengedték, mert ezen vádak hamisnak bizonyultak. A fenti intézkedésre 2013. június 18-án 22 óra 40 perckor került sor. Mind ezért a panaszos kéri anyagi és nem anyagi kárainak megtérítését.

A panaszos beszámolt arról is, hogy P. és K. súlyos testi sértést követtek el ellene 2013. április 15-én, amelynek következtében maradandó egészségkárosodást szenvedett. Az eset óta nem történt előrelépés, nem került sor szakértői vizsgálatra, ráadásul a rendőrök a meghallgatásuk után azonnal elengedték az elkövetőket, pedig fennállt a bűnismétlés lehetősége. A rendőrség nem vette komolyan, hogy őt életveszélyesen megfenyegették, nem vizsgálták ki az általa tett feljelentést. A panaszos és lánya lelkileg sérült a történetek miatt.

A panaszos elmondása szerint azért vált el férjétől, mert őt és a lányát többször bántalmazta, bujkálni kényszerülnek előle. A panaszos kifogásolta, hogy a családon belül történt erőszak miatt nem jártak el megfelelően a hatóságok, valamint kéri a lányának védelembe vételére irányuló eljárás megszüntetését.

A panaszos a fent előadottak miatt kéri erkölcsi és anyagi kárainak megtérítését.

A panaszos beadványához csatolt egy 2013. április 16-án készített járóbeteg szakellátási lapot és orvosi igazolást, amelyek jelen panaszügy szempontjából nem relevánsak, ezért a Testület az ismertetésüktől eltekint.

2) Az előadó testületi tag 2013. július 17-én kelt levelében tájékoztatta a panaszost a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint felhívta a figyelmét, hogy a panaszt az intézkedéstől, illetve a jogsérelem tudomásszerzésétől számított húsz napon belül lehet előterjeszteni, ezért jelölje meg a késelem okát, valamint az intézkedéssel kapcsolatban számos pontosító kérdést feltett az intézkedés kezdeményezésére és körülményeire vonatkozóan.

A Testület levelét a visszaérkező tértivevény tanúsága szerint a panaszos 2013. július 25-én vette kézhez. Az azóta eltelt időszakban a panaszos a Testület felhívása ellenére nem pontosította beadványát, panasz-kiegészítést nem terjesztett elő, és nem élt igazolási kérelemmel, nem hozott a Testület tudomására olyan körülményt, amely a késelemnek kimentésére szolgált volna.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési

Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

1) B. r. törzsőrmester, T. r. őrmester és K. r. őrmester által biztonsági intézkedés végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés szerint az intézkedő rendőrök 2013. június 28. napján 22 óra 40 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 37. § b) pontja alapján vele szemben biztonsági intézkedést alkalmaztak. Az intézkedés során a panaszossal szemben figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, c) pontja alapján szökésének megakadályozása érdekében, valamint d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. Bilincset a rendőrök 2013. június 18-án 22 óra 40 perctől 23 óra 20 percig alkalmaztak a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) b) pontja szerint a kezek előre, illetve hátra bilincselésével. A jelentés szerint az intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a panaszos hozzátartozója, illetve képviselőjének kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. Az intézkedő rendőrök szolgálatuk teljesítése során jelentek meg 21 óra 25 perckor az ügyeletes utasítására a panaszos állandó lakcímén, mivel onnan lopásról érkezett bejelentés. A helyszínen a bejelentő, P. fogadta a rendőröket, aki elmondta, hogy aznap az este folyamán fia értesítette telefonon, hogy édesanyja, a panaszos az ingatlanban járt és onnan egy női kézitáskát tulajdonított el. P. kérdésre elmondta, hogy fia látta, hogy az édesanyja bemegy az ingatlanba (aki életvitelszerűen máshol tartózkodik) és egy idegen női táskára lett figyelmes, amelyet fölvevett és azzal együtt távozott az ingatlanból annak ellenére, hogy fia felhívta a figyelmét, hogy a táska az édesapja ismerősének a tulajdona. Ezt követően a fiú kerékpárral követte édesanyját, és látta, hogy az a női kézitáskával bemegy a tartózkodási helyül szolgáló ingatlanba. A történetek után telefonon értesítette édesapját, aki elmondta, hogy a panaszos még valóban erre a lakcímre van bejelentve, de életvitelszerűen lányával máshol tartózkodik. Elmondta továbbá, hogy a panaszos tudomása szerint gyógyszereket nem szed, viszont már többször is kezelték pszichiátrián. Majd előadta azt is, hogy az este folyamán ismerősével, B-vel (aki szintén erre a lakcímre van bejelentve) vendégségbe mentek, ezért nem voltak az ingatlanban a panaszos érkezésekor. Miután fia értesítette a történetekről, hazaérkezett B-vel, és akkor tapasztalták, hogy B. tulajdonát képező vajszínű, bőr női kézitáska eltűnt. B. kérdésre elmondta a rendőröknek, hogy valóban P-nél tartózkodik, továbbá az eltulajdonított táskában egy barna bőr pénztárca, 20. 000 forint készpénz, 28 000 forint Erzsébet utalvány, 1 darab Sony Ericson mobiltelefon, 1 darab medállal ellátott arany nyaklánc, 1 darab nevére kiállított bankkártya, 1 darab Helix Aspersa krém és kulcsesomó volt. Elmondása szerint a lopással okozott kár körülbelül 100 000 forint. Ezt követően a rendőrök a bejelentővel elmentek a panaszos tartózkodási helyére, hogy ott felvegyék vele a kapcsolatot. A rendőrök többszöri felszólítása ellenére a panaszos nem jött ki az ingatlanból, zárt ajtón keresztül, illetve az ablakon áthajolva kommunikált („ide hozzám be nem jöttek, nem engedek be senkit, miért kellene, hogy beszéljek veletek?”)

Mivel a panaszos szökésétől lehetett tartani, az épület hátsó részéhez mentek a rendőrök, ahol a panaszos B-é kézitáskáját ledobta a földre, amelynek következtében a benne lévő mobiltelefon több darabra tört. Ezt követően bement a házba és résnyire kinyitotta az ajtót, és a készpénzt, valamint az Erzsébet utalványokat dobálta szét a lépcsőházban, miközben azt

kiabálta, hogy „ide nem jöttök be!”. Majd több alkalommal résnyire nyitotta az ajtót és egy sodrófával fenyegetőzött. P. tájékoztatta a rendőröket, hogy tudomása szerint volt felesége rendelkezik gázriasztó fegyverrel.

A fentieket a rendőrök jelentették az ügyeletesnek és a panaszos labilis idegállapota miatt helyszínre mentőt kértek. Ezt követően érkezett a helyszínre B. r. törzsőrmester és P. r. főtörzszászlós szolgálatparancsnok, majd 22 óra 35 perckor az Országos Mentőszolgálat (a továbbiakban: OMSZ) V. mentőápoló vezetésével. Ezt követően a mentőápoló megpróbált kommunikálni a panaszossal, aki végül kijött a lépcsőházba. Ekkor a tanult technikával a nevezett karjait megpróbálták megbilincselni, de a panaszos aktív ellenállást tanúsított, ezért vele szemben testi kényszerrel szökésének és támadásának megakadályozása, továbbá ellenszegülésének megtörése érdekében kezét hátra bilincseltek.

22 óra 55 perckor a helyszínre érkezett Dr. H. ügyelete orvos, aki a panaszost megvizsgálta, majd beutalta a megyei kórház pszichiátriai osztályára.

A panaszos lánya a család egy közeli barátjánál került elhelyezésre.

Ezt követően B. r. törzsőrmester és P. r. főtörzszászlós szolgálatparancsnok kíséretével a mentősök 23 órakor beszállították a panaszost a megyei kórházba, ahol átadták Dr. P. főorvosnak.

23 óra 55 perckor az ügyeletes tájékoztatta az intézkedő rendőröket, hogy Dr. P. nem látja indokoltnak a panaszos pszichiátriai kezelését, ezért további intézkedések megtétele végett állítsák elő a Rendőrkapitányságra, amely 0 óra 10 perckor megtörtént.

A jelentés megjegyzi, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök nem tájékoztatták a panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolás sem került kiadásra, azonban az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta.

A jelentés megjegyzi, hogy a biztonsági intézkedés oka 2013. június 18-án 23 óra 55 perckor megszűnt, ekkor a panaszost átadták a megyei kórház pszichiátria osztályára.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és biztonsági intézkedés, valamint bilincselés jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

A jelentéshez mellékelte személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás szerint a panaszost az Rtv. 37. § b) pontja alapján 2013. június 18-án 22 óra 40 perctől korlátozták személyi szabadságában. Az igazolás nem jelöli meg az intézkedés befejező időpontját, azonban rögzítette, hogy a panaszost őrizetbe vették. Nem jelölték meg a megfelelő részt arra vonatkozóan, hogy a panaszosnak az előállítás időtartama alatt panasza vagy sérülése keletkezett-e. A panaszos az iratot aláírta. Az igazolás feltünteti a Testület és egyéb jogvédő szervezetek elérhetőségét.

2) B. r. törzsőrmester, T. r. őrmester és K. r. őrmester az intézkedés napján az elfogás végrehatásáról (és kényszerítő eszköz alkalmazásáról) külön jelentést készített, amely szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdése a) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően) elfogták.

A jelentés megjegyzi, hogy az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök tájékoztatták a panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került, és az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta. A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (IV. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2013. június 18-án 22 óra 44 perckor megtörtént.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszost további intézkedés végett 2013. június 19-én 0 óra 10 perckor átadták a bűnügyi osztálynak.

Egyebekben a jelentés megegyezik a biztonsági intézkedés végrehatásáról készült jelentéssel.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás az elfogást jogszerűnek és szakszerűnek, valamint arányosnak találta.

A jelentéshez csatolt személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás feltünteti, hogy a panaszost az Rtv. 33. § a) pontja alapján állították elő.

3) A Rendőri Közreműködést Igénylő Lap szerint az OMSZ 2013. június 18-án a Rendőrkapitányság közreműködését kérelmezik a panaszos betegszállításához agresszív magatartása és közveszéllyel való fenyegetőzése miatt.

4) A panaszos által aláírt „Nyilatkozat” elnevezésű formanyomtatvány alapján a panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban az írásos tájékoztatást átvette. Az irat szerint a panaszos a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel és a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem élt, élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, illetve a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett, azonban orvosi ellátásban részesült.

5) A panaszos előállításának meghosszabbításáról szóló végzés szerint a panaszos előállítása 2013. június 19-én 10 óra 40 perccig tart, mivel a panaszossal szemben további intézkedések szükségesek, amelyet az előállítás 8 órás időtartamában (2013. június 18. nap 22 óra 40 perctől június 19. nap 6 óra 40 perccig) elvégezni nem lehet, ezért az előállítását 4 órával hosszabbították meg. A határozat azonnali végrehajtását bűnügyi érdekből rendelték el.

6) 2013. június 18-án 23 óra 59 perckor felvett járóbeteg szakellátási lap (pszichiátria ambulancia) korelőzményként rögzíti, hogy a panaszost OMSZ szállítja beutalóval a rendőrség kérésére, mert velük agresszívan viselkedett, nem engedte be őket a lakásba. Korábban depressziós tünetek miatt járt kezelésen. A szakellátási lap a panaszos állapotát a következőképp írja le. Pszichésen éber, tiszta tudat, minden tekintetben hiánytalan orientatio. Figyelme felkelhető, terhelhető és rögzíthető, érzéksalódásra utaló jel nincs, gondolkodás alaki zavart nem mutat, doxasma nem explorálható, iskolázottságának megfelelő mnesticó, intellektuális funciók. Hangulata szintelen, anxietas, spontaneitas, iniciativak, psychomotorium eltérés nélkül. Morbustudata adekvát. Viselkedés a konvencionális normákat respektálja. A panaszosnak mivel akut pszihotikus tünete nem volt, osztályos kezelést nem igényelt, ezért elbocsátották. A vizsgálatot Dr. P. végezte.

7) 2013. június 19-én 10 óra 38 perckor felvett járóbeteg szakellátási lap (sürgősségi trauma) korelőzményként rögzíti, hogy a panaszost OMSZ szállítja az ambulanciára rendőri kísérettel bilincsben. Elmondása szerint tegnap este rendőri intézkedés során sérült a feje, illetve mindkét csuklója. Napok óta van hasmenése, illetve hányingere, úgy érzi, hogy ki van száradva. Enyhe szédülésre és fejfájásra panaszodik. A státusz alatt pedig olvasható, hogy a homlok területe nyomás érzékeny, jelentős duzzanat nincs, fül- orrnyílások szabadok. Szemmozgások szabadok, durva org. Neur. Góctünet nincs. Éber, orientált. Nyaki gerinc nem érzékeny. Jobb csukló duzzadt és nyomás érzékeny, mozgásra fáj. A bal csukló kissé duzzadt, szintén nyomásra érzékeny. Mozgásai enyhén beszűkültek, érzés és keringés rendben. A röntgen alapján traumás elváltozás nem látható, azonban a nyaki gerincen degeneratív elváltozások vannak. Terápiaként kímélet, pihenés, érintett terület jegelése, fájdalomcsillapítás és bő folyadék fogyasztása javasolt.

8) B. r. törzsőrmester, T. r. őrmester és K. r. őrmester 2013. augusztus 7-én az alábbiakkal egészítette ki a biztonsági intézkedésről készült jelentést.

Az intézkedés megkezdésekor a panaszost 5-6 alkalommal „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólították a rendőrök, hogy fájjon ki az ingatlanból, mely felszólításnak nem tett eleget, az ablakból, vagy az ajtót résnyire nyitva kommunikált az intézkedő rendőrökkel. Az intézkedés megkezdésekor a rendőrök közölték a panaszossal nevüket, rendfokozatukat, szolgálati helyüket és jelvéyszámukat.

Az intézkedésben szolgálatparancsnokkal együtt négy rendőr vett részt, évszaknak és napszaknak megfelelő szolgálati öltözetben, T. és K. r. őrmester bevetési ruházatban látta el a szolgálatot, P. r. főtörzszászlós szolgálatparancsnok és B. r. törzsőrmester nyári napszaknak megfelelő kék ingben, valamint nyári pantallóban.

Az intézkedés megkezdésekor közölték a panaszossal az intézkedés okát, miszerint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, mert B. tulajdonát képező kizárólagos eltulajdonította. Ezt követően felszólították, hogy igazolja magát, jöjjön ki az ingatlanból, hogy a fenti cselekmény tisztázásra kerüljön. A panaszos kidobta a személyazonosító igazolványát a folyosóra.

A panaszos a résnyire nyitott ajtón sodrófával fenyegetőzött, jobb kezében tartva bal tenyerét ütögette, valamint amikor a rendőrök a résnyire kinyitott ajtóhoz közeledtek, becsukta azt.

Az intézkedés során a kommunikáció normális, határozott hangnemben zajlott annak ellenére, hogy a panaszos több alkalommal azt kiabálta, hogy „ide nem jöttök be, nem engedek be senkit!”. A panaszos többször is agresszív hangnemben, kiabálva kommunikált az intézkedés megkezdésekor.

Mivel a panaszos agresszív magatartást tanúsított és közveszéllyel fenyegetőzött, ezért mentőt, illetve orvost hívtak.

A jelentés szerint a panaszos a mentőautóban elmondta, hogy reméli, hogy a pszichiátrián Dr. P. főorvos van ügyeletben, mivel ő volt a kezelőorvosa és jó kapcsolatot ápol vele.

A jelentésben rögzítették, hogy a panaszossal szemben a Rendőrkapitányságon már több alkalommal indult eljárás, valamint többször el kellett szállítani a megyei kórház pszichiátriai osztályára, mivel indokolt volt a kezelése.

A panaszos az intézkedéssel szemben aktívan ellenállt, többszöri felszólításra sem fáradt ki az ingatlanból, a rendőrök által feltett kérdésre nem válaszolt, valamint amikor kiment a lépcsőházba, és közölték vele, hogy elő fogják állítani további intézkedések miatt a Rendőrkapitányságra, amelyre szintén agresszív magatartást tanúsított, az ingatlanba vissza akart futni, ezért vele szemben testi kényszerítést és bilincset alkalmaztak támadás, szökésének és ellenszegülésének megtörése miatt. A kényszerítő eszközök használata után, leült a lépcsőház fordulójába, többszöri („törvény nevében hagyja abba a cselekményt”) felszólításra sem reagált, nem mozdult onnan, valamint fejét, homlokával előre több alkalommal is a lakás bejárati ajtófélfájának ütötte.

9) A kapitányságvezető 2013. augusztus 7-én kelt összefoglaló jelentésében az alábbi többlet információk olvashatók.

A rendőrség az intézkedés helyszínére P. bejelentésére érkezett, melyet a Rendőrkapitányság segélyhívójára tett 2013. június 18-án 21 óra 20 perckor. P. bejelentésében lopásról tájékoztatta az ügyeletvezetőt, aki ezt követően a helyszínre irányította T. r. őrmester és K. r. őrmester járőrüket, majd 22 óra 20 perckor P. r. főtörzsszázados szolgálatirányító parancsnok és B. r. törzsőrmester járort.

Az intézkedés célja bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható panaszos elfogása és előállítás, a körülmények tisztázása volt.

A panaszos őrizetbe vették.

A kapitányságvezető a rendelkezésre álló információk alapján megállapította, hogy az intézkedő rendőrök a hatályos jogszabályi és intézkedéstaktikai előírások figyelembevételével jártak el, a panaszost többször felszólították agresszív, erőszakos, fenyegető magatartásának abbahagyására és az együttműködésre, melynek nem tett eleget. Szökésétől és támadásától alapos indokkal tartani lehetett.

Az intézkedésre az Rtv. 39. §-ában foglaltak alapján magánlakásban került sor.

A panaszos ellen büntetőeljárás indult.

A panaszos az intézkedés során passzívan, majd aktívan ellenállt. Az intézkedő rendőrök utasításait nem hajtotta végre, különböző tárgyakat dobált, fejét több esetben a falhoz ütötte, önkárosító magatartást tanúsított. A bilincselés során abból szabadulni és elszaladni próbált, folyamatosan fenyegetőzött.

Az intézkedés során sem a panaszos, sem az intézkedő rendőrök nem szenvedtek sérülést.

A kórházban megállapították, hogy a panaszos pszichiátriai kezelése nem szükséges, ezért az osztályra felvételre nem került. Ezért a rendőrök az általa elkövetett bűncselekmény miatt előállították a Rendőrkapitányságra. Orvosi dokumentáció a vizsgálatról nem áll a rendőrség rendelkezésére.

A panasztételi lehetőségről történő tájékoztatás megtörtént. A panaszos az előállításról szóló igazolást átvette, melyen nyomtatott formában is szerepelnek a panasztételhelyei és lehetőségei.

A kapitányságvezető a rendelkezésre álló adatok megállapította, hogy a rendőrök jogszerűen, szakszerűen, a hatályos jogszabályi- és intézkedéstaktikai előírások szerint, arányosan és a fokozatosság elvét betartva intézkedtek. Kényszerítő eszközt a szükséges mértékig és ideig alkalmaztak.

10) A Rendőrkapitányság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat e) pontjára – egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével kisebb értékre elkövetett lopás büntetvény megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben elrendelte a panaszos őrizetbe vételét. A határozat alapján az őrizet kezdő időpontja 2013. június 18. 22 óra 40 perc, és a fogvatartás ideje legkésőbb 2013. június 21. nap 22 órakor jár le. A határozat indokolása a történi tényállás ismertetésén túl rögzíti, hogy a panaszossal szemben jelenleg is büntetőeljárás van folyamatban a Rendőrkapitányságon. A panaszos a bűncselekmény elkövetését tagadta, a gyanúsítás ellen panasszal élt, azonban vele szemben az előzetes letartóztatás feltételei fennállnak (bűnisméltés, szökés, elrejtőzés és tárgyi bizonyítékok elrejtése), ezért őrizetbe vételét rendelték el. A határozatot 2013. június 19-én 8 órakor hirdették ki, amely ellen a panaszos panasszal élt, és az őrizettel kapcsolatos egyéb intézkedéssel összefüggésben is keletkezett panasz, valamint a panaszos a határozatra ráírta, hogy bűncselekményt nem követett el.

11) A Rendőrkapitányság 2013. július 19. napján kelt határozatával fent megjelölt bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149. § (3) és 151. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 149. § (2) és 151. § (1) bekezdésére – házkutatást és lefoglalást rendelt el. A határozatból kiderül, hogy a panaszos B-től eltulajdonított tárgyak egy részét a rendőri intézkedés során rendőri felszólításokat követően az erkély melletti füves területre, illetve a lépcsőházba kidobálta. Azonban a még hiányzó eltulajdonított tárgyak feltalálása érdekében a panaszos tartózkodási helyén házkutatás foganatosítása szükséges. A panaszos a határozattal szemben panasszal élt.

12) A panaszost a Rendőrkapitányságon gyanúsítottként hallgatták ki 2013. június 19-én 4 óra 22 perctől 5 óra 25 percig. Ennek során előadta, hogy a bejelentett lakcíme megegyezik a volt férje lakcímével, azonban oda a zárçserét követően nem tud bemenni, így jelenleg albérletben lakik a lányával. A bejelentett lakcímén van még néhány holmija, amit nem tudott elhozni, mivel csak kerékpárral rendelkezik, így időközönként, ha szüksége van valamire, akkor elmegyek oda a fiához. Az intézkedés napján 19 és 20 óra körüli időben ment el a bejelentett lakcímére a kutyákat megitatni, amikor látta, hogy fia kerékpárja ott van, ezért bement az udvarra. Ekkor kijött a fia és beszélgetett vele, majd mondta neki, hogy elvinné néhány holmiját, azonban nincs szatyra. Ekkor a fia adott neki szatyrot és bementek a házba, abba a szobába, ami mindig is a panaszosé volt. A panaszos a szobájában a szatyorba belerakta a holmijait, amely főként jegyzetek voltak és visszament az albérletébe. Rövid otthon tartózkodása után jelentek meg a rendőrök P-val és egy idegennel, azonban nem mondták meg neki, hogy mit akarnak. A panaszos nem engedte be őket, mivel nem akar beszélni P-vel. Végezetül kinyitotta az ajtót, és a rendőrök bementek és kihúzták a lépcsőházba, majd megbilincsték. A panaszos kérdésre elmondta, hogy nem volt nála a táská és azok a holmik, szerinte P-ék rakták oda, mivel egyből odamentek a táskához, ami valahol hátul a fübe volt. A panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt, mert ő a saját holmijait hozta el.

13) Megküldésre került a házkutatásról és lefoglalásról készült jegyzőkönyv, melynek tanúsága szerint a házkutatás 2013. június 19-én 13 órától 13 óra 25 percig tartott, amely eredményre nem vezetett.

14) A járási ügyészség 2013. június 19-én kelt határozatával a panaszos őrizetét megszüntette és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését, tekintettel arra, hogy a nyomozás jelenlegi szakaszában a Be. 126. § (2) bekezdésében rögzített, az őrizetbe vétel elrendeléséhez szükséges szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény megalapozott gyanúja fennáll, azonban a nyomozás során felmerült valamennyi körülmény mérlegelése alapján az őrizet megszüntetése indokolt.

15) A Rendőrkapitányság 2013. július 8-án a Btk. 176/A. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő személy elleni erőszakos cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt a panaszos ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Be. 99. § (1) és (3) bekezdése és a 100. § (1) bekezdés első mondatja alapján egészségügyi orvos szakértőt és segédszemélyzetét, valamint az általa bevont pszichológus szakértőt rendeli ki. A vizsgálat tárgya a panaszos elmeállapota, és annak megállapítása, hogy a panaszos szenved-e elmebetegségben, gyengeelméjűségben, személyiségzavarban, tudatzavarban, szellemi leépülésben, illetve cselekményei elkövetése idején szenvedett-e. Továbbá a szakértőnek arra is választ kell adnia, hogy felmerülhet-e a panaszos részéről szimulálás, a cselekmény elkövetését befolyásolta-e családtagjaival való konfliktusa, és amennyiben elmeműködés valamelyik kóros formájában szenved, úgy az mennyire korlátozta cselekményei veszélyességének felismerésében, illetve, hogy felismerésének megfelelően cselekedjen. A határozat indokolásában pedig az alábbiak olvashatók. A Rendőrkapitányságon 2013. április 16-án eljárás indult a panaszos ellen, aki sógornőjét (K-nét), 2013. április 9-e óta folyamatosan zaklatja mobiltelefon hívásaival és sms-eivel, melyekben megfenyegeti, hogy szétvágja a kocsija kerekeit és megmérgezi a kutyáját, illetve az ő és családja sérelmére élet és testi épség ellenes cselekményt fog elkövetni. A panaszos a sértett feljelentése alapján megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2013. április 16. napon kerékpárjával megjelent sógornője lakcímén, ahol a sértett a kerítésük mellett az utcán gyomlált, ahol a panaszos hátulról ráugrott, leteperte, ezt követően a kerékpárját erőből a földön fekvő sógornőjére lökte, majd 8-10 alkalommal a fejét ököllel ütlegelte. Ezt követően 2013. június 19-én eljárás indult a panaszos ellen, mivel eltulajdonította a volt férje jelenlegi élettársának kezításkáját a benne lévő tárgyakkal együtt. Mivel az eljárás során adat, információ merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos több évig antidepresszánsokat szedett, ezért szükséges nevezett vizsgálata.

16) A rendőrség a sérelmezett intézkedéssel összefüggésben rendelkezésre bocsátotta az alábbi iratokat is: a Rendőrkapitányság védő kirendeléséről szóló határozata, a járási ügyészség házkutatást elrendelő határozat ellen, valamint az őrizetbe vétel és a gyanúsítottkénti kihallgatás ellen benyújtott panaszt elutasító határozata.

III.

1) A Testület a panaszjárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása,

a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlátás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezésekből következően a Testület nem jogosult büntetőjogi felelősség kérdésében állást foglalni, ezért nem állapíthatja meg, hogy a panaszos, vagy más az ő sérelmére követett-e el bűncselekményt. A Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kifogásokra, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva fogatosít, az ilyen jellegű panaszokra a Be. rendelkezései biztosítják a megfelelő jogorvoslatot. Mindezek alapján a Testület nem vizsgálhatja a panaszos azon sérelmeit, amelyet a 2013. április 15-i eseményekkel összefüggésben megfogalmazott – miszerint a rendőrség nem vizsgálta ki az ügyet, nem került sor szakértői vizsgálatra, ráadásul a rendőrök a meghallgatásuk után azonnal elengedte az elkövetőket –. A Testület jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezhet a panaszos anyagi és erkölcsi kárának megtérítéséről sem, és nem vizsgálhatja a panaszos azon sérelmét sem, miszerint a családon belül történt erőszak miatt nem jártak el megfelelően a hatóságok.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a panaszos határidőben terjesztette-e elő a panaszát.

Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdésének a panasz benyújtásakor hatályos szövege szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemlről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

A 2013. június 18-i intézkedés vonatkozásában megállapítható, hogy a sérelem felismerése – annak jellegéből fakadóan – egybe esett az intézkedés fogatosításának időpontjával, így az Rtv. 93. § (1) bekezdése első fordulata alkalmazásának volt helye. A húsznapos határidő 2013. július 8-án járt le, a panaszos ugyanakkor csak 2013. július 10-én fordult panaszával a Testülethez.

A panasz elkésztettsége miatt a Testület indokoltnak találta megvizsgálni, hogy a panaszost megfelelően tájékoztatták-e a panasz előterjesztésének lehetőségéről. Ugyanis az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint: „Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről”. A Testület töretlen gyakorlata

szerint a törvényben írt, „e törvényben rögzített panasz lehetősége” jogszabályi fordulat azt a kötelezettséget rója az intézkedő rendőrré, hogy az intézkedést követően az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről teljes körben – tehát a rendőrségi és a Testület előtti panasz eljárás lehetőségére egyaránt utalva, valamint a határidőkre is kiterjedően – adjon az intézkedés alá vont állampolgárnak tájékoztatást.

A rendőrségi jelentések rögzítik, hogy a panaszost a panasztétellel kapcsolatban tájékoztatták, és a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazoláson is feltüntették a Testület elérhetőségét, azonban a rendőri iratokból nem derül ki, hogy a Testülethez fordulás lehetőségéről – nevezetesen a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőről – pontosan milyen tartalommal kapott felvilágosítást a panaszos.

Mivel a panaszos megfelelő tájékoztatásának megtörténte nem nyert kétséget kizáró bizonyítást, ezért a Testület méltányossági okokból a panaszbeadvány befogadása, és annak érdemi vizsgálata mellett döntött. Álláspontjának kialakításakor a Testület mérlegelte azt a körülményt, hogy a panaszos a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőt mindössze két nappal lépte túl.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatását, a magánlakásban foganatosított intézkedést, a biztonsági intézkedést és kényszerítő eszközök alkalmazását, valamint azt, hogy bántalmazták-e a panaszost a rendőrök az intézkedés során. Megjegyzi a Testület, hogy a pszichiátriai vizsgálatot követő előállítást nem vizsgálta, mivel azt a panaszos nem sérelmezte.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez és magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

3) A Testület azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

a) A panaszos elmondása szerint P., a volt férje meggyanúsította, hogy közös lakásukból lopott, amit a panaszos nem követett el, ennek ellenére 2013. június 18-án 22 óra 40 perckor intézkedés alá vonták.

A rendőrségi iratok szerint a rendőri fellépés ténybeli alapját az szolgálta, hogy P. bejelentést tett, miszerint volt felesége jelenlegi élettársa, B. kezításkáját otthonukból ellopta. P. lakásán fogadta a rendőröket, és elmondta, hogy aznap este folyamán fia értesítette telefonon, hogy az édesanyja az ingatlanban járt és onnan egy női kezításkát tulajdonított el. P. kérdésre elmondta, hogy fia látta, hogy az édesanyja bemegy az ingatlanba és egy idegen női táskára lett figyelmes, amelyet fölvetett és azzal együtt távozott az ingatlanból annak ellenére, hogy fia felhívta a figyelmét, hogy a táskát az édesapja ismerősének a tulajdona. Ezt követően a fiú kerékpárral követte édesanyját, és látta, hogy az a női kezításkával bemegy a tartózkodási helyeül szolgáló ingatlanba. A történetek után telefonon értesítette édesapját, aki

elmondta, hogy a panaszos még valóban erre a laci címre van bejelentve, de életvitelszerűen lányával máshol tartózkodik. Elmondta továbbá, hogy az este folyamán ismerősével, B-vel vendégségbe mentek, ezért nem voltak az ingatlanban a panaszos érkezésekor. Miután fia értesítette a történetéről, hazaérkezett B-vel, és akkor tapasztalták, hogy B. tulajdonát képező vajszerű, bőr női kézitáska eltűnt. B. kérdésre elmondta a rendőröknek, hogy az eltulajdonított táskában milyen értékei voltak, és úgy nyilatkozott, hogy a lopással okozott kár körülbelül 100 000 forint. Ezt követően a rendőrök a bejelentővel elmentek a panaszos tartózkodási helyére, hogy ott felvegyék vele a kapcsolatot. A panaszos azonban többszöri rendőri felszólítás ellenére nem jött ki az ingatlanból, az ablakból, vagy az ajtót résnyire nyitva kommunikált az intézkedő rendőrökkel, a személyazonosító igazolványát kidobta a folyosóra. Az intézkedő rendőrök a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltattak.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekmény észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt magvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. A rendőrségi iratok egyértelműen azt tartalmazzák, hogy a rendőrök lopás bűncselekményről szóló (a sértett élettársa által tett) bejelentés miatt jelentek meg a panaszos lakóhelyén, és kezdeményeztek intézkedést.

A Btk. a XVIII. fejezetében, a vagyoni elleni bűncselekmények körében szabályozza a lopás tényállását.

316. § (1) Aki idegen dolgot másától azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

(2) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a lopást kisebb értékre, vagy a szabálysértési értékre elkövetett lopást

- a) bűnszövetségben,
- b)
- c) üzletszerűen,
- d) dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik –,
- e) egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével
- f) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel vagy a jogosult (használó) tudta és beleegyezése nélkül bemelve,
- g) hamis vagy lopott kulcs használatával,
- h) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére,
- i) zsebtolvajlás útján,

j)
követik el.

(3)

(4) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást nagyobb értékre,

b) a kisebb értékre elkövetett lopást

1. a (2) bekezdés a)–e) pontjában meghatározott módon,

2. kulturális javak körébe tartozó tárgyra,

3. vallási tisztelet tárgyára, illetőleg vallási szertartásra vagy más egyházi célra rendelt helyiségből a vallási szertartás végzésére szolgáló tárgyra,

4. temetőben vagy temetkezési emlékhelyen a halott emlékére rendelt vagy holttesten lévő tárgyra,

5. nemesfémre, nemesfém ötvözetére vagy fémkereskedelmi engedélyköteles anyagra,

c) a lopást szabálysértési vagy kisebb értékre közveszély színhelyén

követik el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület megítélése szerint a bejelentés és P. és B. által elmondottak – amelyek a bejelentés valóságát támasztották alá – alapján felmerült jogellenes cselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, amely rendőri intézkedést tett szükségessé.

A Testület megítélése szerint pedig egy bűncselekmény elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

b) A panaszos elmondása szerint az intézkedés során a rendőrök a jogszabályokat figyelmen kívül hagyva kirángatták őt az egyik ismerőse lakásából.

Az intézkedő rendőrök jelentéséből ezzel szemben arra lehet következtetni, hogy a rendőrök nem mentek be a lakásba, hanem a panaszos (önként) kiment a lépcsőház folyosójára a mentőápolóval történő kommunikációt követően.

Az Rtv. 39. §-a tartalmazza a magánlakásban való intézkedésre vonatkozó rendelkezéseket. Ennek (1) bekezdése szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve a törvényben felsorolt esetekben, így például - bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából;

- közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;
- a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására céljából.

A panaszos beadványában nem részletezte az intézkedés körülményeit és azt, hogy a milyen magatartást tanúsított az intézkedés alatt, és a Testület felhívása ellenére nem pontosította beadványát, panasz-kiegészítést nem terjesztett elő, ezért a Testület az ügy körülményeinek gondos mérlegelése után a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokat vette alapul a történeti tényállás rekonstruálása során.

A Testület a rendőrségi iratok áttanulmányozása után pedig arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a rendőrök bementek a panaszos lakásába, az nem okozott alapjogsérelmet a panaszos oldalán tekintettel arra, hogy a panaszos viselkedése labilis idegállapotára utalt, B. tulajdonát képező tárgyakat dobált ki az épületből, illetve a lépcsőház folyosójára, nem vetette magát alá a rendőri intézkedésnek, valamint bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása céljából is helye volt a belépésnek bebocsátás nélkül. Mindezek alapján pedig megfelelő alappal került sor a magánlakásban történő intézkedésre.

A Testület a felek előadása között feszülő ellentmondást feloldani nem tudta, viszont a fentiek alapján arra a megállapításra jutott, hogy amennyiben a rendőrök bementek a panaszos lakásába, azt kellő jogszabályi felhatalmazással tették, ezért ezzel kapcsolatban nem sérült a magánlakás sérthetlenségéhez való jog.

4) A Testület megvizsgálta, hogy a biztonsági intézkedés keretében a panaszos orvosi intézetbe történő elszállításban való rendőri közreműködés megfelelő indokkal és joggal történt.

A panaszos sérelmezte, hogy fogda helyett a pszichiátriára vitték, mivel P. azt állította, hogy ő skizofrén, elmebeteg. A kórházból azonban kiengedték, mert ezen vádak hamisnak bizonyultak.

A rendőrségi jelentésekben az alábbiak olvashatók. A rendőrök többszöri felszólítása ellenére a panaszos nem jött ki az ingatlanból, zárt ajtón keresztül, illetve az ablakon áthajolva kommunikált, több alkalommal azt kiabálta, hogy „ide nem jöttem be, nem engedek be senkit!”. A panaszos az épületből kidobta B.-é kizárólagos tulajdonát képező mobiltelefon több darabra tört. Ezt követően bement a házba és résnyire kinyitotta az ajtót, és a készpénzt, valamint az Erzsébet utalványokat dobálta szét a lépcsőházban, miközben azt kiabálta, hogy „ide nem jöttem be!”.

Majd több alkalommal résnyire nyitotta az ajtót és egy sodrófával fenyegetőzött, jobb kezében tartva bal tenyerét ütögette, valamint amikor a rendőrök a résnyire kinyitott ajtóhoz közeledtek, becsukta azt. P. tájékoztatta a rendőröket, hogy volt felesége rendelkezik gázriasztó fegyverrel, és korábban felhívta a figyelmüket, hogy tudomása szerint a panaszos szerint gyógyszereket nem szed, viszont már többször is kezelték pszichiátrián. A fentieket a rendőrök jelentették az ügyeletesnek és a panaszos labilis idegállapota miatt helyszínre mentőt kértek. Ezt követően érkezett a helyszínre B. r. törzsőrmester és P. r. főtörzszászlós szolgálatparancsnok, majd 22 óra 35 perckor az OMSZ V. mentőápoló vezetésével. Ezt követően a mentőápoló megpróbált kommunikálni a panaszossal, aki végül kijött a lépcsőházba, majd a rendőrök megbilincseltek. 22 óra 55 perckor a helyszínre érkezett Dr. H. ügyelete orvos, aki a panaszost megvizsgálta, majd beutalta a megyei kórház pszichiátriai osztályára. Ezt követően B. r. törzsőrmester és P. r. főtörzszászlós szolgálatparancsnok

kíséretével a mentősök 23 órakor beszállították a panaszost a megyei kórházba, ahol átadták Dr. P. főorvosnak. A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszost többször el kellett szállítani a megyei kórház pszichiátriai osztályára, mivel indokolt volt a kezelése.

A biztonsági intézkedés végrehajtásáról készült jelentés a biztonsági intézkedés jogalapjaként az Rtv. 37. § b) pontját jelölte meg.

Az Alaptörvény 46. cikkének (1) bekezdése kimondja: „A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.” Ezen túlmenően az Rtv. 1-2. §-a tartalmaz általánosságban rendelkezéseket a rendőrség feladatára vonatkozóan. Az Rtv. 2. § (1) és (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„2. § (1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszükségletet közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

(2) A rendőrség a feladatának ellátása során

- a) együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel;
- b) segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához;
- c) támogatja a helyi önkormányzatoknak és az állampolgárok közösségeinek a közbiztonság javítására irányuló önkéntes tevékenységét.”

Az Rtv. 11. § (1) bekezdése a rendőr feladatainak ellátásáról és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről a következőképpen rendelkezik: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

Ismételten szükséges utalni az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, amely a rendőr intézkedési kötelezettségével kapcsolatosan a következőket rögzíti: rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. A Szolgálati Szabályzat 4. § (3) bekezdése az Rtv. előírásait a következőképpen egészíti ki: A rendőr meghatározott szolgálati feladat végrehajtása során észlelt vagy tudomására jutott kisebb súlyú jogsértő cselekmény esetén a meghatározott szolgálati feladatának teljesítését folytatja, azonban a szolgálati előjárónak történő jelentéssel vagy a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv ügyeletének értesítésével köteles intézkedést kezdeményezni. A rendőr az életet, testi épséget és a vagyonszükségletet közvetlenül veszélyeztető magatartás észlelése esetén köteles intézkedni.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az Országos Mentőszolgálatról szóló 322/2006. (XII. 23.) számú Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint: „Az Országos Mentőszolgálat (a továbbiakban: Mentőszolgálat) az egészségügyért felelős miniszter irányítása alatt álló, önállóan működő és gazdálkodó közszolgáltató költségvetési szerv.” A rendelet 5. §-a további az OMSZ mibenlétére vonatkozó rendelkezést tartalmaz, mégpedig, hogy a Kormány állami mentőszolgálatként az OMSZ-t jelöli ki, valamint, hogy az OMSZ

működése az ország egész területére kiterjed. Ez azt jelenti, hogy a rendőrség – figyelemmel az Rtv. 2. § (2) bekezdésének pontjaira – állami szervnek nyújtott segítséget a panaszolt intézkedés alkalmával.

A panaszos kórházba szállításához való segítségnyújtást a fentiekben hivatkozott jogszabályi rendelkezéseken túl az Rtv. 37. §-ában szabályozott biztonsági intézkedésre vonatkozó előírások részletezik. A rendőrség az említett jogszabályhely b) pontjára hivatkozott, ami a következőket mondja ki: a rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében intézkedik az önmagát vagy mást veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában.

A vizsgált esetben az OMSZ kért rendőri közreműködést a panaszos kórházba szállításához, agresszív magatartása és közveszéllyel való fenyegetőzése miatt. A közreműködés igénylését a rendőrség az OMSZ által kitöltött Rendőri Közreműködést Igénylő Lappal bizonyította.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre az OMSZ-től, mint állami szervtől érkezett segélykérés jogszerű alapot teremtett a rendőri intézkedésre, ezért az intézkedő rendőrök nem jártak el jogszerűtlenül akkor, amikor a panaszossal szemben biztonsági intézkedést foganatosítva segítséget nyújtottak a mentősöknek a panaszos kórházba szállításában. **Mindezek okán pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

5) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközöket is alkalmaztak, amivel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A (2) bekezdés szerint a testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg

azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható. Az Rtv. 19. §- a értelmében a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A biztonsági intézkedés és az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszossal szemben figyelmeztetést követően az Rtv. 48. § b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében, c) pontja alapján szökésének megakadályozása érdekében, valamint d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. Bilincset a rendőrök 2013. június 18-án 22 óra 40 perctől 23 óra 20 percig alkalmaztak

A Testületnek nem volt módja panaszosi oldalról megismerni az intézkedés körülményeit, ezért a Testület álláspontja kialakításakor ismételtén a rendőrségi iratokat vette alapul, és elfogadta az abban foglaltakat. Ezek alapján pedig a Testület megállapította, hogy a rendőrök eljárásuk során a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően jártak el és kellőképpen mérlegelték a panaszos bilincselését. Ezen megállapításánál a Testület a panaszosnak a rendőri jelentésekben leírt agresszív és kiszámíthatatlan magatartását vette figyelembe, nevezetesen azt, hogy az intézkedő rendőrök utasításait nem hajtotta végre, többszöri felszólítás ellenére nem jött ki az ingatlanból, zárt ajtón keresztül, illetve az ablakon áthajolva, kiabálva kommunikált, B. tárgyait dobálta ki az épületből, illetve a lépcsőház folyosójára, több alkalommal résnyire nyitott ajtónál egy sodrófával fenyegetőzött, majd mikor kiment a lépcsőházba, és közölték vele, hogy elő fogják állítani, szintén agresszívan reagált, az ingatlanba vissza akart futni. A Testület jelentőséget tulajdonított annak is, hogy P. arról tájékoztatta a rendőröket, hogy volt felesége gázriasztó fegyverrel rendelkezik. Mindezek alapján a Testület elfogadta azt a rendőri hivatkozást, miszerint a támadás és szökés megakadályozása, illetve ellenszegülés megtörése végett szükséges volt a panaszos megbilincselése. A Testület álláspontja szerint az Rtv. 48. § a) alapján, önkárosítás megakadályozása érdekében is indokolt volt a panaszos bilincselése tekintettel labilis idegállapotára – amelyet jól mutat az, hogy fejét többször az ajtófélfába verte –, és rendőrök rendelkezésére álló azon információra, miszerint a panaszost többször is

kezelték pszichiátrián. A Testület a bilincselés érdekében alkalmazott testi kényszert is jogszerűnek ítélte, tekintettel arra, hogy a panaszos a bilincselésből elszaladni, illetve szabadulni próbált.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben a rendőrök indokoltan és jogszerűen alkalmaztak bilincset, és bilincselés végrehajtása érdekében testi kényszert, és amiatt nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértését.

6) A panaszos állítása szerint a rendőrök az intézkedés során bántalmazták, ezért a Testület azt is vizsgálta végül, hogy a panaszossal szemben a sérelmezett események során a rendőrök alkalmazták-e jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszakot.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A rendőrségi jelentések következetesen a panaszos magatartása miatt szükségessé váló bilincselés és testi kényszer alkalmazásáról számolnak be, bántalmazásra nem utalnak, továbbá rögzítik, hogy a panaszos nem szenvedett sérülést az intézkedés során, ennek ellenére orvosi ellátásáról gondoskodtak.

Fontos megjegyezni, hogy a panaszos arra vonatkozóan sem nyújtott információt, hogy milyen módon bántalmazták őt a rendőrök és ennek következtében milyen sérüléseket szenvedett. A 2013. június 19-én 10 óra 38 perckor felvett járóbeteg szakellátási lapból tudhatjuk meg, hogy az intézkedés során szerzett fej és csukló sérülésekről panaszkodott. Az orvosi irat feltünteti, hogy a homlok területe nyomás érzékeny, azonban jelentős duzzanat nincs, csukló duzzadtak és nyomás érzékenyek, mozgásra fájnak.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló orvosi dokumentumra támaszkodhatott.

A Testület álláspontja szerint a panaszos csukló sérülései nyilvánvalóan a vele szemben alkalmazott bilincselés során keletkeztek, nem haladták meg azt a mértéket, amely adott esetben egy jogszerű kényszerítő eszköz használatnál jelentkezik. A sérülés lehetőségével az Rtv. is számol, amelynek 17. § (1) bekezdése kimondja: a rendőrség a feladatának ellátása során – egyebek mellett – a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület megítélése szerint ebből az következik, hogy amennyiben a kényszerítő eszköz használat jogszerű volt, és az okozott sérülések nem haladják meg az ilyenkor „szokásos” mértéket, akkor nem állapítható meg alapjogsértés, hanem csupán a testi épséghez való jog jogszerű korlátozása. Mivel pedig a Testület a fentiek szerint úgy ítélte meg, hogy a kényszerítő eszköz használata jogszerű volt, ezért a panaszos csuklójának sérüléseit a testi épséghez való jog jogszerű korlátozásaként értékelte.

A rendőrségi iratokban a panaszos fejsérülésére is találhatunk magyarázatot, mivel azok arról számolnak be, hogy a panaszos fejét többször az ajtófélfába (illetve a falba) ütötte.

Mindezek alapján a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a Testület a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését a konkrét esetben nem állapította meg.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal kapcsolatos, lopás bűncselekmény elkövetésére utaló gyanú alapján a rendőrségnek a vizsgált esetben intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így annak következtében a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát nem érte sérelem. A Testület megállapította azt is, hogy nem történt alapjogsérelem annak kapcsán, hogy a rendőrök biztonsági intézkedés keretében, a mentőszolgálat munkáját segítve közreműködtek a panaszos kórházba szállításában, ahogy a bilincselést, és annak érdekében alkalmazott testi kényszerszert is jogszerűnek találta a Testület. A Testület ugyancsak nem állapította meg a magánlakás sérthetlenséghez való jog sérelmét és úgy ítélte meg, hogy a panaszost nem érte jogsérelem a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2013. december 11.

Dr. Kozma Ákos
testületi tag (elnökhelyettes)

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET